

Vastuullinen vaate -opetuskokeilu

Ainedidaktinen kehittämisprojekti

Helsingin yliopisto
Kasvatustieteellinen tiedekunta
Kotitalousopettajan koulutus
Kesäkuu 2017
Olga Aula
Marjut Hämäläinen
Saara Niittylä
Anna-Maija Vähämartti

Ohjaajat: Anne Malin ja
Päivi Palojoki

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Kasvatustieteellinen		Koulutusohjelma Kotitalousopettajan koulutus	
Tekijä - Författare - Author Olga Aula, Majut Hämäläinen, Saara Niittyä ja Anna-Majja Vähämartti			
Työn nimi - Arbetets titel Vastuullinen vaate -opetuskokeilu			
Title Responsible Clothing -teaching experiment			
Oppiaine - Läroämne - Subject Kasvatustiede			
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Raportti / Anne Malin ja Päivi Palojoki		Aika - Datum - Month and year Kesäkuu 2017	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 14 s + 3 liitteet.
Tiivistelmä - Referat - Abstract <i>Tavoitteet.</i> Tämä Vastuullinen vaate -opetuskokeilu on osa kotitalousopettajaopintojen soveltavaa harjoittelua ja ainedidaktista kehittämisprojektia. Sen tavoitteena on löytää uusia tapoja opettaa ja oppia kotitalouden eri sisältöalueita. Opetuskokeilun suunnittelussa ja toteuttamisessa tärkeää on sen kokeileva ote, jolla pyritään saavuttamaan uudenlaisten toimintatapojen mahdollistaminen kotitalousopetuksessa. Opetuskokeilun oppimismenetelmistä on painotettu tekemällä oppimista, osallistamista sekä pelillisyyttä. Vastuullinen vaate -opetuskokeilu pyrkii kehittämään oppilaiden ajattelua, arvopohdintaa ja kriittisyyttä omien kulutustottumusten sekä vaatehuollon osalta. Tavoitteena on, että kokeilun päätteeksi oppilaat kokevat omaksuneensa hyödyllisiä tietoja sekä taitoja omaa kuluttajuutta sekä kotitalouden toimijuutta ajatellen. Koska kotitalous oppiaineena on laaja kokonaisuus, joka koostuu useista tiedoista sekä taidoista, opetuskokeilulla on pyritty tuomaan esille sitä, että kotitaloustunnit koostuvat paljon muustakin kuin ruoanvalmistuksesta. <i>Menetelmät.</i> Opetuskokeilu toteutettiin Tallinnan suomalaisessa koulussa kotitalouden valinnaiselle 8.-9. luokan ryhmälle, joka koostui yhteensä yhdeksästä oppilaasta. Kokeilu koostui yhteensä kolmesta eri opetuskerrasta, joiden teemana olivat <i>Vastuullinen vaatteiden kulutus, vastuullista vaatehuoltoa sekä vaatevallankumous.</i> <i>Tulokset ja johtopäätökset.</i> Tulokset ja johtopäätökset. Keräsimme opetuskokeilun jälkeen oppilailta palautetta ja kyselimme heiltä kehitysehdotuksia. He muun muassa olisivat tehneet viimeisen oppitunnin tehtäväradan pienemmissä ryhmissä ja ruokaa he olisivat halunneet valmistaa edes jollakin kerralla. Ohjaava opettajamme antoi palautetta siitä, kuinka vastuullisuutta pystyttiin käsittelemään konkreettisesti vaatteiden avulla. Lisäksi aihe tuotiin lähelle oppilaiden arkea. Didaktikon palautteessa korostui se, kuinka hyvin opetuskokeiluun oli integroitu muita oppiaineita.			
Avainsanat - Nyckelord vastuullinen vaatehuolto, osallisuus, tekemällä oppiminen, pelillisuus			
Keywords responsible clothing care, participation, learning by doing, learning with games			
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited http://blogs.helsinki.fi/kotitalouspedagogiikka/ainedidaktiset-kehittamisprojektit/			
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information			

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	VASTUULLINEN VAATE	3
	2.1 Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistyskasitys	3
	2.2 Tekemällä oppiminen osana sosiokonstruktivistista oppimiskäsitystä .	4
	2.3 Pelillisuus	5
3	OPETUSKOKEILUN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	6
	3.1 Opetussuunnitelma opetuskokeilun taustalla	7
	3.2 Opetuskertojen toteutus	8
	3.3 Opetuskokeilusta saatu palaute	12
4	LOPPUPOHDINTA	13
5	ENGLISH SUMMARY	15
6	LÄHTEET	16
7	LIITTEET	18

1 Johdanto

Vastuullinen vaate -opetuskokeilu oli osana opetusharjoitteluun kuuluvaa aine-didaktista kehittämisprojektia, jonka teemana oli ”Opeta toisin” -periaate. Tavoitteena oli rohkaistua opettamaan toisin: etsimään uusia, raikkaita ja totutusta opettajajohtoisesta opettamisesta poikkeavia opetusmenetelmiä omalta mukavuusalueelta poistuen. Opetuskokeilun alkuvaiheessa ideointia ohjasi sosiokon-struktivistinen oppimiskäsitys. Kauppilan (2007, s. 47) mukaan sosiokonstruktii- vinen ajattelu korostaa oppimista mielekkäänä toimintana. Tieto ei ole opiskeli- jan ulkopuolella, vaan opiskelija rakentaa tietoa itse sosiaalisissa konteksteissa ja vuorovaikutussuhteissa.

Koko opetuskokeilun idea lähti käyntiin kansainvälisestä Vaatevallankumous- kampanjasta (Fashion Revolution). Kampanjan tavoitteena on tehdä vaate-teollisuuden toiminnasta läpinäkyvämpää ja vastuullisempaa. Vaatteiden tuotanto- ja alihankintaketju on pitkä ja yritysten tulisi tietää, missä niiden tuotteet tehdään, jotta ne voivat valvoa tuotannon vastuullisuutta. Kampanja haastaa paitsi vaate- teollisuuden, myös erityisesti yksittäiset kuluttajat pohtimaan omaa vaatteiden kulutustaan, sen eettisyyttä sekä ekologisuutta. Suomen Vaatevallankumous- kampanjatiimin vetäjän Suvu-Tuuli Kankaanpään mukaan suomalaiset heittävät joka vuosi pois 70 miljoonaa kiloa tekstiiliä, mikä tarkoittaa keskimäärin 13 kiloa henkeä kohden. Sen johdosta suuri määrä resursseja käytetään kestävättö- mästi, mikä aiheuttaa suuren ekologisen kuormituksen ja monia eettisiä epä- kohtia. Ajatuksenamme oli, että tällaisella opetuskokonaisuudella nuoret saatai- siin jo varhaisessa vaiheessa pohtimaan omaa kuluttajuuttaan ja sen myötä yh- teiskunnallisia vaikutusmahdollisuuksiaan.

Opetuskokeilun tuntien päätavoitteena oli oppilaiden osallistaminen sekä oman pohdinnan ja päättelykyvyn vahvistaminen. Opetuksen tarkoituksena oli myös tukea oppilaan ajatusta oman toiminnan vaikutuksesta vastuulliseen kulutus- käyttäytymiseen. Lisäksi opetuskokeilussa pyrittiin tuomaan esille uuden ope- tussuunnitelman (2014) mukainen ajattelu, mikä näkyi esimerkiksi opetuskokei-

lun ilmiöpohjaisuutena ja laaja-alaisuutena. Opetukseen sisällytettiin kotitalouden lisäksi monia muita oppiaineita, kuten maantietoa, matematiikkaa, kemiaa ja tekstiilityötä. Työskentelytavoissa hyödynnettiin mm yhteisöllistä oppimista, oppilaiden omaa asiantuntijuutta, työpistetyöskentelyä sekä pelillistämistä.

2 Vastuullinen vaate

Tässä luvussa kuvaillaan Vastuullinen vaate -opetuskokeilun suunnittelun taustalla olevia keskeisiä teemoja. Näitä ovat kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistyskäsitteet sekä tekemällä oppiminen osana sosiokonstruktivistista oppimiskäsitystä, joita kaikkia painotetaan nykyisessä perusopetuksen opetussuunnitelmassa (ks. POPS, 2014).

2.1 Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistyskäsitteet

Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistyskäsitteet on mainittu opetussuunnitelmassa osana opetuksen arvopohjaa (POPS, 2016, s. 16). Salosen (2010, s. 36) mukaan kestävä kehitys on kehitystä, joka on ”ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä pitkäällä aikavälillä”. Kestävän kehityksen toteutumisen edellyttää sitä, että kaikki kolme ulottuvuutta otetaan yhteiskunnan toiminnassa huomioon samanaikaisesti (Salonen, 2010, s. 32, 34, 125-126; Risku-Norja, 2012, s. 13). Jotta monimuotoinen elämä voisi jatkua myös tulevaisuudessa, ihmiskunnan kehityksessä tulee huomioida niin paikallinen kuin globaali ulottuvuus ja toimia vastuullisesti sekä maapalloa että toisiamme kohtaan (Salonen, 2010, s. 36, 53-54, 78).

Salosen ja Bardyn (2015, s. 12) mukaan kestävän kehityksen toteutuminen edellyttää ekososiaalisen sivistyksen omaksumista. Ekososiaalisen sivistyksen mukainen hierarkia on seuraavanlainen: ihmiskunnan toiminnassa tulisi ensisijaisesti huomioida ekologinen kestävyys. Toiseksi tärkeimpänä kriteerinä nähdään sosiaalinen kestävyden toteutuminen, mikä tarkoittaa ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja arvokkaan elämän mahdollisuuksien puolustamista. Vasta kolmanneksi tärkeimpänä ihmisten toiminnassa nähdään vakaan talouden vaaliminen, jotta maapallon resurssit jakautuisivat mahdollisimman tehokkaasti ja kaikkien ihmisten perustarpeet tyydyttäen. (Salonen, 2014, s. 36-37, 49-50.) Vastuullisuus voidaan lukea yhdeksi ekososiaalisen sivistyskäsitteiden keskeisistä arvoista. Käytännön tasolla vastuullisuus ilmenee siten, että ihminen saa hyödyntää luonnonvaroja, mutta hänen täytyy tehdä se vastuullisesti huo-

mioiden toiset ihmiset, tulevat sukupolvet sekä ympäristö. (Salonen & Bardy, 2015, s. 8.)

2.2 Tekemällä oppiminen osana sosiokonstruktivistista oppimiskäsitystä

Sosiokonstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppiminen nähdään oman ajattelun sekä kriittisen asenteen kehittymisenä liittyen yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Tarkoituksena on siis rakentaa ja muodostaa yhdessä ymmärrys yhteisestä aiheesta. (Kauppila, 2007, s. 87.)

Yhdessä oppiminen, joka on tärkeä osa sosiokonstruktivistisesta oppimiskäsityksestä, toimii työskentelymetodinä. Parhaiten ajatuksia ja uusia oivalluksia syntyy, kun kunkin oppijan ajatukset tuodaan yhteen, ja niitä voidaan yhdessä ryhmänä arvioida ja punnita sekä viedä eteenpäin uusille tasoille. Yhteistyön tekeminen oppimistilanteissa mahdollistaa myös sen, että useampi henkilö pystyy hyödyntämään aiemmin opitun pohjalta omaa tietämystään, ja tuoda sen osaksi yhteistä pohdintaa. Esimerkiksi tässä opetuskokeilussa ryhmän kanssa oltiin aiemmin käsitelty vaatehuoltoa hoito-ohjamerkkien osalta. Tätä tietoa voitiin hyödyntää tässä opetuskokeilussa, ja näin ollen helpottaa uuden omaksumista, tiedon yhdistämistä ja kokonaisuuksien hahmottamista esimerkiksi siinä, miten oma kuluttajuus vaatteiden osalta ja niiden huoltaminen liittyvät kestäväan kehitykseen.

Myös opetuskokeilun kasvatustilanteesta taustaa on pohdittu. Hermeneuttisen mallin mukaan oppilaalla on ensin esiymmärrys jostain asiasta, tässä tapauksessa vaatteiden kulutuksesta ja huollosta. (Puolimatka, 1996, s. 140). Tätä ymmärrystä lähdetään muokkaamaan suhteuttamalla siihen uusia näkökulmia. Lopullinen oppiminen ja ymmärrys jäävät kuitenkin oppilaan vastuulle, sillä tässä opetuskokeilussa opettajan rooli oli lähinnä ohjaava. Opetuksen tavoitteena oli, että oppilaalle muodostuisi uusi kokonaisymmärrys käsiteltävästä aiheesta ja hän lähtisi tutkimaan aihetta syvällisemmin, jolloin kehä alkaa alusta ja uusi näkemys pohjaa taas uuden tulkinnan muodostumista.

2.3 Pelillisuus

Tekemällä oppimiseen liittyy vahvasti myös pelillisuus ja sen käyttäminen työskentelytapana ja motivoivana osana opetusta. Pelillisyydellä tarkoitetaan pelien toimintatapojen ja mekaniikan siirtämistä ja soveltamista ei-pelillisiin ympäristöihin (Bishop, J. 2014, s. xxi). Tällaisia ympäristöjä voivat olla esimerkiksi koulut tai työpaikat. Vesterinen ja Mylläri (2014, s. 57) kirjoittavat koulun arjen ja koulujärjestelmän olevan hyvä esimerkki pelillisyydestä, sillä siellä edetään tiettyjen sääntöjen puitteissa tasolta tasolle, aivan kuten pelien maailmassa. Pelillisyyden idean hyödyntäminen nykyisessä koulutusjärjestelmässä on luontevaa, sillä oppilaat, jotka edustavat diginatiiveiksi nimettyä ikäluokkaa (Vesterinen & Mylläri, 2014, s. 57), kokevat pelit sekä pelillisyyden luontevaksi ja osaavat toimia tällaisissa toimintaympäristöissä. Prensky (2006) toteaaakin, että oppimisen tapojen kehittäminen ja parantaminen nykypolvea palvelevammaksi on välttämätöntä, sillä tämän päivän oppilaat ajattelevat ja prosessoivat tietoa olennaisesti eri tavoilla, kuin aiemmat sukupolvet (Prensky, 2006, s. 1).

Pelillisuus teemana ja työkaluna nousee esille myös uusimmassa perusopetuksen opetussuunnitelmassa (POPS 2014). Peleihin liittyvät oppimisen tavat ovat luontaisia monille oppilaille, koska pelien äärellä vietetään yhä enemmän vapaa-aikaa. Pelien kytkeminen opetuskokonaisuuksiin saattaa kuitenkin olla haasteellista ja ne voivat helposti jäädä irralliseksi itse opetuksesta ja oppimiskokemuksista (Vesterinen & Mylläri, 2014, s. 56–57.)

3 Opetuskokeilun suunnittelu ja toteutus

Opetuskokeilu muodostui kolmesta opetuskerrasta, joiden teemat olivat *Vastuullinen vaatteiden kulutus*, *Vastuullista vaatehuoltoa* sekä *Vaatevallankumous*. Tunneilla pohdittiin vaatteiden tuotantoprosessin eri vaiheita, vaatteitten reittiä ja alkuperää sekä kerrattiin vaatehuoltoa työpistetyöskentelyn avulla. Toteutimme opetuskokeilun maaliskuussa 2017 8.–9. luokkalaisista koostuvalle kotitalouden valinnaisryhmälle, jossa oli yhteensä yhdeksän oppilasta. Kullakin opetuskerralla kaksi opetusharjoittelijaa toimi tunnin opettajina, ja ohjaavan opettajan kanssa yksi opetusharjoittelija seurasi tunnin kulkua ja toteutumista tunnin jälkeen tapahtuvaa palautekeskustelua varten.

Opetuskokeilun pedagogiset tavoitteet liittyivät vahvasti oppilaiden osallistamiseen ja aktivointiin opetuksessa. Pyrkimyksenä oli oppilaiden oman pohdinnan ja päättelykyvyn vahvistaminen. Materiaaleilla sekä tehtävillä ei haluttu antaa oppilaille valmiita vastauksia, vaan niiden tarkoituksena oli kunkin oppilaan omakohtaisen, vastuullisen toimijuuden esille tuominen ja yhteyden näkeminen oman toiminnan suhteesta muihin ihmisiin ja ympäristöön. Pyrimme tuomaan opetussuunnitelman (2014) mukaista ajattelua myös vahvasti esille. Lisäksi opetuskokeilun tavoitteena oli mahdollisimman joustavasti ja saumattomasti liittää muiden oppiaineiden aines sisältöjä osaksi kotitalousopetusta. Oppitunneilla hyödynsimme esimerkiksi maantiedon, matematiikan, kemian, käsityön ja vähän äidinkielen sisältöalueita.

Opetuskokeilussa olemme halunneet painottaa tekemällä oppimisen merkitystä ja sen käyttämistä motivointikeinona. Tästä johtuen valtaosa opetuksesta toteutettiin oppilaan osallisuutta korostavina ryhmä- tai yksilötehtävinä, jossa opettaja ohjeisti aluksi tehtävän, mutta oppilaat toimivat itse aktiivisessa ja vastuullisessa roolissa. Alusta alkaen pyrimme työskentelytavoissa monipuolisuuteen sekä ryhmätyöskentelyn ja ajattelua aktivoivien tehtävien painottamiseen. Pelillisuus oli erityisesti teemana opetuskokeilun viimeisellä opetuskerralla, jolloin menetelmänä opettamisessa toimi tehtävärata, joka sai inspiraationsa Escape room -

pelihuoneista. Kyseinen menetelmä osoittautui hauskaksi ja oppilaita innostavaksi metodiksi. Työskentelytapoja kehitettiin myös ryhmän tuntemuksen kasvassa.

Tässä luvussa kuvaamme ensin, miten opetussuunnitelma näkyy suunnitellussa opetuskokeilussa. Tämän jälkeen kuvaamme, miten kukin kolmesta opetuskerasta toteutettiin ja lopuksi kerromme opetuskokeilusta saatua palautetta.

3.1 Opetussuunnitelma opetuskokeilun taustalla

Opetuskokeilun suunnittelussa on käytetty hyödyksi Opetussuunnitelmassa (2014) kirjattuja kotitalouden sisältöalueita, laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sekä kotitalous-oppiaineen omia tavoitteita. *Asuminen ja yhdessä eläminen (S2)* ja *Kuluttaja- ja talousosaaminen (S3)* ovat opetuskokeilussa näkyvät kotitalouden sisältöalueet (ks. POPS, 2014, s. 439).

Opetussuunnitelman laaja-alaisista tavoitteista nostimme opetuskokeilumme keskeisimmiksi teemoiksi osallistumisen, vaikuttamisen ja kestäväns tulevaisuuden rakentamisen (L7) sekä ajattelun ja oppimaan oppimisen (L1). Vaatteiden vastuullinen kuluttaminen on tärkeä teema osana kestäväns tulevaisuuden rakentamista ja tavoitteenamme olikin perehtyä siihen oppilaiden kanssa niin, että he itse pääsevät osallistumaan oppitunneilla mahdollisimman paljon. Pyrimme myös siihen, että oppilaat huomaisivat oman kokemuksen kautta, kuinka omat arjen valinnat vaikuttavat toisiin ihmisiin ja ympäristöön. Ajattelu ja oppimaan oppiminen puolestaan näkyivät siinä, että oppilaita kannustettiin havainnoimaan, tarkkailemaan, ideoimaan, tuottamaan ja jakamaan tietoa monipuolisesti. Heitä ohjattiin huomaamaan, että tieto voi rakentua monella eri tavalla, päätelemällä, intuitiivisesti tai omaan kokemukseen perustuen, yksin tai yhdessä muiden kanssa. Lisäksi pelillisyyden hyödyntäminen edisti oppimisen iloa sekä vahvistivat edellytyksiä luovaan ja oivaltavaan ajatteluun.

Opetuskokeilussa näkyvät myös tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5), monilukutaito (L4) sekä itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3). Oppilaat käyt-

tivät esimerkiksi puhelimiaan tiedonhakuun etsiessään tietoa esimerkiksi veden kovuudesta (dH) sekä tehtäväradan yhteydessä, jolloin heitä ohjattiin tiedon kriittisessä arvioinnissa. Lisäksi tietoa haettiin esimerkiksi pesuainepakkauksista. Oppilaita kannustettiin ymmärtämään, että omalla toiminnalla voi vaikuttaa sekä omaan että toisten terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaat saivat ohjausta kuluttajana toimimiseen, omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen sekä eettiseen käyttäytymiseen. Ostettava tuote, tässä tapauksessa vaate, ei saisi aiheuttaa kärsimystä tai epäoikeudenmukaisuutta muille elinkaarensa aikana.

3.2 Opetuskertojen toteutus

Seuraavaksi kuvaamme tarkemmin kunkin opetuskerran toteutumista harjoittelukoulussa. Tarkemmat tuntisuunnitelmat sekä tunneilla käytetyt materiaalit löytyvät liitteistä (liite 1-3).

Vastuullinen vaatteiden kulutus (liite 1)

Ensimmäisellä opetuskerralla tarkoituksena oli pohtia sitä, miten vaateteollisuus toimii. Erilaisten tehtävien tarkoituksena oli erityisesti tuoda esille, mikä on vaateen reitti kuidun keräämisestä aina omien vaatekaappiemme valmiiksi vaatekappaleiksi ja mistä vaateen hinta todellisuudessa muodostuu. Tunnin työskentelyote oli hyvin pohtiva, ja oppilaat keskustelivat opettajien avustuksella suuren osan tunnista.

Tunnin aluksi oppilaat saivat eteensä kasan vaatteita, joista heidän tuli selvittää vaateen valmistusmaa ja merkitä se yhteiseen tulostettuun maailmankarttaan. Tehtävän tavoitteena oli havainnollistaa sitä, miten vaateteollisuus on siirtynyt yhä enemmän ja enemmän Aasian eri maihin sekä pohtia sitä, miksi teollisuus ja yritykset pyrkivät tuottamaan vaatteensa valtaosin siellä. Oppilaat lähtivät tekemään tehtävää halukkaasti, ja sen aikana syntyi paljon syvällistä arvopohdintaa.

Tämän jälkeen oppilaat saivat eteensä kartan, jossa oli kuvattuna kuuden kohdan vaiheilla vaateen reitti pellolta kerätyistä kuiduista vaatekaappoihin. Oppilaat tiesivät hyvin eri vaiheista, ja pystyivät päättelemään niitä myös kartan eri

vaihekuvista. Kuidun keräämiseen, langan kehräämiseen ja kankaan kudontaan olisi voinut paneutua paremmin, mikä olisi nostanut vielä vahvemmin esimerkiksi käsityön aiheisältöjä tunnin opetukseen.

Tämän tehtävän jälkeen oppilaat saivat siirtyä pohtimaan sitä, mistä vaateen hinta muodostuu. Taululle oli koottuna eri tuotannon osat (vaatekauppa, brändi, raakamateriaalit, kuljetuskustannukset, tehtaan voitot, tuotantokustannukset, josta vielä eriteltyinä työntekijän palkka). Aluksi oppilaat saivat arvata itse, kuinka suuri osuus kullekin taholle vaateen hinnasta mahdollisesti menee.

Tunnin lopuksi oppilaille näytettiin vielä pätkä The True Cost -dokumentin traile-rista, jonka jälkeen he saivat pienissä ryhmissä tulkita herätteleviä kuvia aiheesta. Tämän jälkeen tehtiin vielä lyhyt yhteenveto, jossa tarkoituksena oli koota oppilaiden ajatuksia tunnin aiheista ja tehtävistä.

Opetuskerta sujui ohjaavan opettajan mielestä onnistuneesti, ja tunnin aikana oppilaat pääsivät laajasti ja vapaasti tuomaan esille omia mielipiteitään ja tulkin-tojaan tunnin aiheista. Ryhmä osallistui ja onnistui opetuskerran erittäin pohti- vassa otteessa hyvin, mutta jatkossa olisi parempi lisätä tunnin sisältöihin enemmän toiminnallisuutta, jolla aktivoita ryhmää. Lisäksi tehtävänantojen tarkkuuteen ja ryhmien jakamiseen tulee jatkossa kiinnittää huomiota varsinkin, kun on kaksi opettajaa pitämässä tuntia, että oppilaat saavat selkeät ja yhden- mukaiset ohjeistukset.

Vastuullista vaatehuoltoa (liite 2)

Toisella opetuskerralla pyrittiin kehittämään oppilaiden taitoja vastuullisen vaa- tehuollon osalta. Koska ensimmäisellä kerralla tunnin ote oli ollut hyvin pohtiva ja keskustelu-lähtöinen, haluttiin tällä opetuskerralla tuoda toimintaan liikkuvuut- ta, aktiivisuutta ja vuorovaikutuksellista ryhmätoimintaa. Opetus toteutettiin ly- hyen alustuksen jälkeen työpistetyöskentelynä ympäri luokkatilaa. Työpisteitä oli yhteensä viisi, jotka toteutettiin siten, että pisteet 1-4 käytiin läpi pienemmis- sä ryhmissä, ja viides työpiste yhteisesti koko luokan kesken välitunnin jälkeen. Työpisteiden nimet olivat: *hoito-ohjemerkit ja pyykin lajittelu, pesuaineen annos- telu, vaatteiden kierrättäminen, miltä tuoksuu puhdas?* ja *Martat ekopyykillä*. Kunkin työpisteen luota löytyi paperinen ohjeistus sekä työpisteellä tarvittavat

materiaalit. Työpisteissä pyrittiin kokonaisvaltaisesti huomioimaan vaatehuollon keskeiset seikat, toimintaohjeet, sekä vastuullisuus.

Työpistetyöskentelyn aikana ohjaavat opettajat toimivat taustalla apuna ja auttoivat pohdinnassa esimerkiksi herättelevillä kysymyksillä tai ohjeistuksien tarkennuksilla. Kun viimeinen työpiste viisi oli saatu päätökseen, kunkin pisteen vastaukset käytiin yhteisesti läpi opettajien johdolla. Tunnin päätteeksi oppilaita pyydettiin vielä menemään luokkahuoneeseen siihen kohtaan, missä he kokivat oppineensa jotakin uutta. Tämä sopi hyvin tunnin liikkuvaan luonteeseen, jossa hyödynnettiin luokkatilaa kokonaisvaltaisesti.

Oppilaat osallistuivat aktiivisesti työpistetyöskentelyyn, ja heistä oli havaittavissa innostus uuden oppimista kohtaan. He pohtivat ensimmäisen kerran tapaan laajasti ja syvällisesti eettisiä sekä ekologisia kysymyksiä esimerkiksi mietittäessä vaatetekstiilien eri kierrätysmahdollisuuksia. Opetuskerta kulki kiireettömästi eteenpäin, ja lopuksi yhteinen vastausten läpikäynti saatiin käytyä rauhassa loppuun. Alun perin tuntisuunnitelmaan oli suunniteltu lopuksi toteutettava kisa, mutta se jätettiin pois, sillä tunnin edetessä huomattiin, että sen toteuttaminen olisi tuonut kiireen tuntua työpistetyöskentelyyn. Oppilaat olivat myös selkeästi oppineet tunnin aikana uusia asioita, ja erityisesti pesuaineen annostelu ja siihen liittyvä veden kovuus tulivat monelle uutena asiana. Kokonaisuudessaan opetuskerta oli onnistunut ja siitä jäi harjoittelijoille onnistunut mieli. Jälkikäteen pohdittaessa huomattiin ryhmän tuntemuksen merkitys, sillä toista opetuskertaa suunniteltaessa oli astetta helpompi toteuttaa opetuskerta ryhmälle sopivilla työskentelytavoilla.

Vaatevallankumous ja tehtävärata (liite 3)

Kolmannella opetuskerralla kerrattiin kahden aikaisemman kerran asioita toiminnallisen tehtäväradan muodossa. Samalla kaikki kolme opetuskertaa liitettiin osaksi ajankohtaista tapahtumaa eli Vaatevallankumousta (Fashion Revolution). Tämä teemaviikko toimi koko opetuskokeilun inspiraationa ja oppilaita kannustettiin osallistumaan siihen sosiaalisessa mediassa. Lisäksi tunnin alussa oppilailta kyseltiin kuluneiden viikkojen kuulumisia ja edellisen tunnin kotitehtävistä.

Lyhyen aloituksen jälkeen siirryttiin ohjeistamaan tehtävärataa. Rata oltiin suunniteltu Escape room mallin mukaisesti eli ryhmän tarkoituksena oli tehdä annetut tehtävät tietyn aikarajan puitteissa. Tehtävärataan kuului kahdeksan tehtävää, jotka liittyivät vaatteiden tuotantoon ja vaatehuoltoon. Aikaa radan suorittamiseen oli 45 minuuttia. Suoritus aika laitettiin näkyville televisioon, jotta oppilaat näkivät käytettävissä olevan ajan. Tällä tavoin saatiin myös luotua pelillistä tunnelmaa.

Rata eteni siten, että kun tehtävä oli suoritettu oikein, niin opettajat antoivat vihjeen, joka opasti seuraavan tehtävän luo. Muutamassa tapauksessa tehtävästä saatu oikea vastaus toimi itsessään vihjeenä seuraavan tehtävän luon. Rata suoritettiin yhdessä isossa ryhmässä (8 oppilasta) eli oppilaita ei jaettu pienempiin ryhmiin. Tällä tavoin he pääsivät harjoittelemaan ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan isossa ryhmässä. Ennen tehtäväradan aloittamista oppilaille painotettiin, että heidän tulee kiinnittää huomiota ryhmänsä yhteistyötaitoihin. Oppilaille annettiin rauhassa aikaa tehdä tehtävät ja kun he olivat ryhmänä yksimielisiä siitä, että tehtävä oli valmis, opettajat tarkistivat sen ennen kuin he pääsivät siirtymään eteenpäin.

Oppilaat suoriutuivat tehtäväradasta onnistuneesti ja määrätyn aikarajan sisällä. Viimeistä tehtävää käsiteltiin vielä tunnin lopussa, sillä sen tekeminen jäi hieman vajaaksi. Tehtäväradan aikana oppilaat vaikuttivat innostuneilta ja keskittyivät tehtävien tekemiseen yhdessä. Tunnin loppuun käytiin keskustelua siitä, miten oppilaat olivat kokeneet yhteistyön sujumisen tehtäväradan aikana. Myös harjoittelijat antoivat palautetta radan suorittamisesta ja ryhmän työskentelystä: kaikki oppilaat pääsivät osallistumaan tehtävien tekemiseen, joskin eivät välttämättä yhtä paljon. Tähän saattoi vaikuttaa osaltaan myös se, että osa oppilaista eivät olleet olleet paikalla kaikilla edellisillä tunneilla.

3.3 Opetuskokeilusta saatu palaute

Oppilailta saadun palautteen mukaan erityisesti viimeisellä tunnilla toteuttamamme tehtävärata oli oppilaiden mielestä paras osuus opetuskokeilussa, joka jäi monille myös parhaiten mieleen. Kuitenkin osa olisi toivonut hieman vaikeampia tehtäviä ja vinkkejä. Oppilaat löysivätkin tehtävät aina melko nopeasti, joten ehkä osa niistä olisi voinut olla hieman haastavampia. Kuitenkin tehtäväradan tarkoituksena oli nimenomaan kerrata aiemmilla tunneilla käsiteltyjä asioita. Jos tehtävien etsimiseen olisi mennyt kovin paljon aikaa, olisi tehtävien tekemiseen jäänyt vähemmän aikaa.

Lisäksi osa oppilaista olisi toivonut, että tehtävärata oltaisiin suoritettu pienemmissä ryhmissä. On totta, että työskentely olisi ollut varmasti helpompaa pienemmissä ryhmissä, mutta toisaalta tämä oli myös hyvää harjoitusta oppilaille suuressa ryhmässä työskentelystä. Tehtäväradan voisi myös toteuttaa pienemmissä ryhmissä, esimerkiksi pareittain. Tällöin tehtäväradan vain pitäisi edetä eri ryhmille eri järjestyksessä, jotta toiset ryhmät eivät saa valmiita vastauksia toisilta ryhmiltä.

Oppilaita saadussa palautteessa näkyi myös, että oppilaat kokivat voivansa hyödyntää tunnilla opittuja asioita omassa arjessaan. Esimerkiksi veden kovuuden vaikutus pesuaineen annosteluun ja pakastaminen vaatteiden raikastamiseksi oltiin koettu hyödyllisiksi. Eräs oppilas kuvaili tunnilla opittujen asioiden hyödyntämistä seuraavasti: ”Farkkujen pakastaminen on toiminut ja lajittelen nykyään pyykit vähän paremmin kuin ennen”.

Oppilaat olisivat toivoneet, että tunneilla, ainakin yhdellä niistä, oltaisiin tehty ruokaa. Mahdollisesti ensimmäisellä kerralla, jossa ei ollut yhtä tiukka aikataulu, oltaisiin voitu tehdä jotakin ruoka-lajia esimerkiksi ”kehitysmaa tyyliin”, niin kuin yksi oppilaista ehdotti. Kuitenkin, jos jokaisella tunnilla oltaisiin valmistettu ruokaa, emme olisi ehtineet käsitellä ja kerrata tunnin varsinaista aihetta yhtä syvällisesti.

Ohjaavan opettajan mielestä opetuskokeilun vaatteet olivat hyvin konkreettinen tapa käsitellä vastuullisuutta ja aihe oli lisäksi lähellä oppilaiden omaa arkea. Didaktikolta saimme positiivista palautetta siitä, että opetuskokeiluun oltiin integroitu niin monia muita oppiaineita. Lisäksi tehtäväradan suorittamisessa oli hyvä, että haastoimme oppilaita, emmekä päästäneet heitä etenemään, jos tehtäviä ei oltu suoritettu huolellisesti. Tehtäväradassa olisimme voineet miettiä vielä tarkemmin, miten sen suorittamista arvioitaisiin. Tehtäväradan olisi mahdollisesti voinut suorittaa myös ryhmäkokeena. Opetuskokeilu sai kehuja myös sen linkittymisestä ajankohtaiseen teemaan eli Vaatevallankumoukseen.

4 Loppupohdinta

Tämän ainedidaktisen kehitysprojektin teemana oli ”Opeta toisin” ja tavoitteenamme olikin keksiä uusia tapoja opettaa kotitalouden sisältöalueita. Kotitalouden sisältöalueista valitsimme opetuskokeilun aiheiksi vaatehuollon ja kuluttajuuden. Sekä vaatehuollossa että kuluttajavalinnoissa on kotitalousopetuksessa usein painotettu taloudellisuutta. Tässä opetuskokeilussa halusimme käsitellä näitä aiheita kestävän kehityksen ja vastuullisuuden näkökulmasta.

Koko opetuskokeilun pohjana ja inspiraationa toimi vuonna 2014 aloitettu Vaatevallankumous-teemaviikko (Fashion Revolution). Kampanjan tarkoituksena on herättää huomiota vaatteiden tuotantoon halpatuotantomaissa sekä vaatia vaateollisuudelta vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä. Onnistuimme liittämään kuluttajavalinnat ja vaatehuollon onnistuneesti tähän teemaviikkoon ja käsitelimme aihetta laajasti yksilön eli oppilaan näkökulmasta. Koimme, että tämän opetuskokeilun avulla on mahdollista tuoda vastuullisuutta, kestävästä kehityksestä ja yksilön vaikutusmahdollisuuksia lähemmäs nuorten elämää.

Tavoitteenamme oli myös liittää muiden oppiaineiden ainesisältöjä kotitalouden sisältöihin. Opetussuunnitelmassa (2014) painotetaankin oppiaineiden välistä yhteistyötä ja oppiaineiden integrointia. Onnistuimme tässä erinomaisesti sillä, opetuskokeilussamme oli mukana matematiikan, maantiedon, kemian, käsityön sekä lisäksi vähän äidinkielen sisältöalueita. Opetuskokonaisuudessa voisi myös hyödyntää liikunnan tunteja, jolloin tehtäväradan toteuttaminen laajem-

massa mittakaavassa olisi helpompaa. Kotitalousopettaja ja liikunnanopettaja voisivat tehdä yhteistyötä ja rakentaa suunnistusradan, jossa rastien tehtävät liittyisivät kotitalouden sisältöalueisiin. Lisäksi tehtäväradan voisi toteuttaa niin, että oppilaat itse rakentavat radan toisilleen. Ohjaavan opettajan kanssa pohdimme myös, että rata voisi toimia myös valinnaisen kotitalouden loppukokeena, jolloin siinä voitaisiin testata kaikkia kotitalouden sisältöalueita. Toiminnallinen koe on oppilaiden näkökulmasta huomattavasti mielekkäämpi kuin kirjallinen koe. Näin opetusta pystytään rankentamaan entistä enemmän oppilaslähtöisemmäksi. Tällaisen loppukokeen arviointia tulee kuitenkin miettiä tarkkaan, jotta se olisi oikeudenmukainen ja reilu. Rata voidaan esimerkiksi suorittaa yksin tai pareittain, mutta tätä vaatii jo enemmän resursseja.

Tavoitteenamme oli myös suunnitella sellainen opetuskokonaisuus, jossa ei olisi lainkaan ruoanvalmistusta. Kotitaloudessa on paljon tärkeitä sisältöalueita, joita ei välttämättä ehditä käsittelemään, jos joka tunnilla ruoanvalmistus ja syöminen ovat pääosassa. Olimme hyvin tietoisia, että oppilaat antaisivat tästä heti palautetta, sillä ohjaava opettajamme kertoi, että he ovat tottuneet valmistamaan ruokaa joka tunnilla. Saimmekin oppilailta palautetta, että jollakin kerralla olisi voinut tehdä jotain ruokaa, esimerkiksi niiden maiden ruokakulttuurien mukaan, missä vaatteita eniten tuotetaan. Tämä oli mielestämme hyvä kehitysehdotus, jos opetuskokeiluamme lähtee toteuttamaan toisella ryhmällä.

Opetuskokeilussa painotimme tutkivaa oppimista, osallistamista sekä pelillisyyttä. Lisäksi painotimme suunnittelussa oppilaslähtöisyyttä ja halusimme harjoitella uudenlaisena, ohjaavana opettajana toimimista. Huomasimme opetuskerroilla, kuinka motivoituneita oppilaat olivat, kun oppitunti oli suunniteltu heille mielekkäällä tavalla niin, että he pääsivät osallistumaan ja tekemään paljon itse aktiivisesti. Tällöin myös ruoanvalmistus unohtui nopeasti. Olimme myös positiivisesti yllättyneitä, miten paljon hyviä pohdintoja tuntien aikana saatiin aikaan sekä miten paljon oppilaat oppivat uutta. Kokonaisuudessaan olemme tyytyväisiä suunnittelemaamme opetuskokonaisuuteen ja mielestämme onnistuimme toteuttamaan ainedidaktisen kehittämisprojektin teeman eli *opettamaan toisin*. Saimme liitettyä opetukseemme uusia näkökulmia ja toimintamalleja, joiden

avulla vaatehuollosta ja kuluttajana toimimisesta saatiin oppilaille mielekäs kokonaisuus.

5 English summary

This teaching experiment was called *Responsible Clothing* and it was part of home economics practical studies and a subject didactic development project. The goals of the project were to find new ways to teach and to learn more about home economic's as a school subject. In the planning and execution of this teaching experiment was to have an experimental point of view. This way we tried to make new kind of practices for home economics teaching. Learning methods in the teaching experiment were learning by doing, inclusion and learning with games. *Responsible Clothing*- experiment's goal was to improve students thinking, to rethink their values and reflect their consumer habits and their habit considering the maintenance of their clothes. One goal was also that at the end of of the experiment, students adopt useful information and skills considering their role as consumers. Because home economics as school subject includes vast variety of knowledge and skills, this experiments point was also to point out that home economic classes are more than just cooking.

This teaching experiment was carried out in a secondary school and the students who took part in the experiment were eight and ninth graders. Classes were optional home economics lessons. There were nine students in the class, which is way less than normally in home economics class. Experiment consisted of three lessons (2x45min) and their themes were *Responsible consumption of clothes*, *Responsible clothes maintenance* and *Fashion Revolution*.

We asked students to give us feedback after the last lesson. We also asked them to write down suggestions on how this teaching experiment could be better. For example, they suggested that escape room would have been better if students were in smaller groups. Students also gave us feedback that they

didn't get to cook in any of the lessons. Our supervisor gave us feedback about that we managed to teach about responsibility through clothes. Also the subject was brought closer to student's everyday life. Didactician's feedback stressed that other school subjects were integrated well to this teaching experiment.

6 Lähteet

Bishop, J. (2014). *Gamification For Human Factors Integration*. Igi Global, s. xxi
https://books.google.fi/books?id=vvaWBQAAQBAJ&pg=PA293&lpg=PA293&dq=gamification+bishop&source=bl&ots=rYKvHqapTQ&sig=6G6XK0v7_YPbmz2JZ9TwsjtPBZc&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwiDjaWIoLvUAhXsFJoKHUjPBfYQ6AEIJjAA#v=onepage&q&f=false Viitattu 1.6.2017.

Kauppila R., A. (2007). *Ihmisen tapa oppia. Johdatus sosiokonstruktiiviseen opimiskäsitykseen*. Juva: PS-kustannus.

POPS (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Opetushallitus. 4. painos.

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf Viitattu 13.9.2016.

Prensky, M. (2001). *Digital Natives, Digital Immigrants*. MCB University Press, Vol. 9 No. 5, October 2001, s. 1

<http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> Viitattu 30.5.2017.

Puolimatka T. (1996) *Kasvatus ja filosofia*. (2. uudistettu painos). Helsinki: Kirjayhtymä.

Risku-Norja, H. (2012). *Kestävä kehitys ja kestävä kehityksen kasvatuksen vuosikymmen – taustoja ja tavoitteita*. Teoksessa H. Risku-Norja, E. Jeronen, S.

Kurppa, M. Mikkola & A. Uitto (toim.), *Ruoka – oppimisen edellytys ja opetuksen voimavara* (s. 12–19). Helsingin yliopiston & Ruralia-instituutin julkaisu.

<http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Julkaisuja25.pdf> Viitattu 3.10.2016.

Salonen, A. (2010). *Kestävä kehitys globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnan haasteena*. Helsingin yliopisto.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20067/kestavak.pdf?sequence=2> Viitattu 28.9.2016.

Salonen, A. (2014). Ekososiaalinen hyvinvointiparadigma – yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan uusi suunta täyttyvällä maapallolla. Teoksessa J. Hämäläinen (toim.), *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 2014* (s. 32–62). Suomen sosiaalipedagoginen seura.

http://www.academia.edu/9555601/Salonen_A._2014_.Ekososiaalinen_hyvinvointiparadigma_yhteiskunnallisen_ajattelun_ja_toiminnan_uusi_suunta_t%C3%A4yttyv%C3%A4ll%C3%A4_maapallolla._Teoksessa_Juha_H%C3%A4m%C3%A4l%C3%A4inen_toim._Sosiaalipedagoginen_aikakauskirja_2014._Suomen_sosiaalipedagoginen_seura_32-62 Viitattu 4.4.2016.

Salonen, A. & Bardy, M. (2015). *Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen*.

https://www.researchgate.net/publication/280614131_Ekososiaalinen_sivistys_herattaa_luottamusta_tulevaisuuteen Viitattu 3.10.2016.

Vesterinen, O. & Mylläri, J. (2014). Peleistä pelillisyyteen. Teoksessa L. Krokfors, M. Kangas & K. Kopisto (toim.), *Oppiminen pelissä. Pelit, pelillisuus ja leikkisyys opetuksessa* Vastapaino, s. 56-60

7 Liitteet

LIITE 1 Ensimmäisen opetuskerran tuntisuunnitelma ja materiaalit

Opetuskerran aihe: Vastuullinen vaatteiden kulutus

Mitä sisältöjä opetusaiheesta on opetettu aikaisemmin? Seiskalla oppilaat ovat käsitelleet pyykinpesusta ja tekstiilien huollosta hoito-ohjemerkkejä, pesuaineita sekä käsin- että konepesua. Ei olla käyty läpi vaatteiden kulutusta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Mitä johtopäätöksiä olet tehnyt opetuksen suunnitteluun oppilaiden tuntemukseen liittyvien havaintojen perusteella: Voi tulla natinaa siitä, että emme tee ruokaa opetuskokonaisuuden aikana, sillä valinnaisessa ovat tottuneet siihen, että aina valmistetaan jotain ruokaa. Motivoivia keinoja tarvitaan ja niihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Millainen käsitys oppimisesta ohjaa opetuksen suunnitteluasi? Osallistava, sosiokonstruktivistisen oppimiskäsitys, oppilaat asiantuntijoina.

Opetuskerran ydinkysymykset: Mistä vaatteeni tulevat? Mistä vaatteen hinta koostuu? Millaisia ovat kestävät vaatevalinnat? Mistä tietää, että vaatteeni on kestävästi valmistettu/eettinen/ekologinen?

Opetuskerran tavoitteet: Herättää oppilaiden kiinnostus ja ymmärrys vaatteiden kestäväan kulutukseen, saada maailmanlaajuinen katsaus vaatteiden tuotannosta, omantunnon kysymysten puntaroiminen

Millaista motivointitapaa olet suunnitellut? Video, karttatehtävä, omien vaatteiden tutkiminen (aiheen lähestyminen omakohtaisesti), pohtiva sekä tutkiva ote ilmiöön

Ajankäyttö (90 min)	Mitä tehdään	Materiaalit
Tunnin aloitus klo 8:00	Esitellään itsemme ja kysellään vähän viikon kuulumisia. Herätellään aiheeseen ja oheistetaan karttatehtävä. Oppilaat katsovat itsenäisesti vaatteidensa alkuperämaat ja käyvät merkkäämässä kynällä ruksin kartalle. Voivat myös katsella pöydällä olevia vaatteita ja merkitä kartalle niiden alkuperämaan.	A3-kokoinen kuva maailman kartasta pöydällä (löytyy tulostettavaksi googlesta) Pöydällä muutamia meidän vaatteita Kyniä/tusseja
Noin klo 8:30	Karttatehtävän avaus ja keskustelu aiheesta. Kysymyksiä pohdittavaksi: Miksi suurin osa vaatteista tulee niin kaukaa eivätkä lähempää tai kotimaasta? Mistä tämä johtuu? Pienemmissä ryhmissä tulkitaan vaateen reitti -karttaa. Pienen porinan jälkeen puretaan yhteisesti ja kerrotaan vastaukset, mikäli jää puutteita.	Fläppitaululla kartta Tulostettuna kolme karttaa, jossa vaateen kuvitteellinen reitti (ei näy numeroiden selostukset)
Noin klo 8:45	Siirytään vaatteiden hinnan muodostumiseen. Käännetään fläppitaululta esille vaatteiden hinnanseloste. Saavat miettiä pienissä ryhmissä, miten prosentit jakautuvat. Näytetään vastaukset yksitellen. Annetaan laskutehtävä. Esimerkki vaatteesta, joka maksaa 10€ pitää laskea vaateen hinnan muodostuminen. Voi tehdä itsenäisesti tai ryhmässä. Lasketaan paperille/vihkoon. Kysellään vastaukset.	Fläppitaululla valmiina kirjoitettu vaatteiden hintaseloste (ei kuitenkaan prosenttilukuja)
Noin klo 9:15	Video: The True Cost Kohdasta 1.02-2.34 Katsotaan video ja sen jälkeen kysellään mitä tuntemuksia video herätti ja mitä tulee mieleen. Herätellään jo pohtimaan, miten itse voisi vaikuttaa?	Video Youtubesta
Tunti loppuu klo 9.30	Loppukoonti Mitä jäi mieleen tunnista, mitä fiiliksiä? Mitä uutta opitte?	

Vaatteen hintaseloste*

50% Vaatekauppa

33% Brändi

8% Raakamateriaalit

5% Kuljetuskulut

2% Aasian tehtaan voitot

2% Tuotantokustannukset, joista
ompeleijan palkka 0,4%

*Lähde: Norawatch ja CCC.
Prosentit on laskettu arvonlisäverottomasta hinnasta

Kuvitteellisen vaatteiden reitti perustuu alan teollisuuden todellisiin tuotantoketjuihin. Tuotantovaiheiden ja -maiden järjestys vaihtelee.

1. Puuvilla tulee esimerkiksi Afrikasta
2. Se kehrätään ja kudotaan Pakistanissa
3. Värjätään Intiassa
4. Vaatteet ommellaan Bangladeshissa
5. Viimeistellään ja pakataan Kiinassa
6. EU-alueen kautta kaupan hyllylle Suomeen

LIITE 2 Toisen opetuskerran tuntisuunnitelma ja materiaalit

Opetuskerran aihe: Vastuullinen vaatehuolto

Mitä sisältöjä opetusaiheesta on opetettu aikaisemmin? Seiskalla oppilaat ovat käsitelleet pyykinpesusta ja tekstiilien huollosta hoito-ohjemerkkejä, pesuaineita sekä käsin- että konepesua. Ei olla käyty läpi vaatteiden kulutusta ja huoltamista kestävän kehityksen näkökulmasta.

Mitä johtopäätöksiä olet tehnyt opetuksen suunnitteluun oppilaiden tuntemukseen liittyvien havaintojen perusteella: Voi tulla natinaa siitä, että emme tee ruokaa opetuskokonaisuuden aikana, sillä valinnaisessa ovat tottuneet siihen, että aina valmistetaan jotain ruokaa. Motivoivia keinoja tarvitaan ja niihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Osallistavia tehtäviä tulee suosia.

Millainen käsitys oppimisesta ohjaa opetuksen suunnittelua? Osallistava, sosiokonstruktivistisen oppimiskäsitys, oppilaat asiantuntijoina, jakavat tietoa, opettaja ohjailevana taustalla.

Opetuskerran ydinkysymykset: Miten pesen ja hoidan vaatteitani oikeaoppisesti ja mahdollisimman kestävästi?

Opetuskerran tavoitteet: Herättää oppilaiden kiinnostus ja ymmärrys vaatteiden kestävään pesemiseen ja hoitamiseen, omien vaikuttamismahdollisuuksien esille tuominen

Millaista motivointitapaa olet suunnitellut? Työpistetyöskentely, kilpailu/visa, oppilaiden oma asiantuntijuus pääroolissa

Kellonaika	Mitä tehdään?	Materiaalit/välineet
8.00-8.05 5 min	Aloitus Toivotetaan oppilaat tervetulleiksi, pieni kertaus edellisestä kerrasta. Johdatus tunnin aiheeseen, kerrotaan, miten linkityy Vastuullinen vaate –kokonaisuuteen (hoitamalla vaatteita ja muita tekstiilejä oikein säästät ympäristöä, voit panostaa laatuun jotta eettisyyttä edistettäisiin jne). Toteutetaan työpistetyöskentelyn avulla.	
8.05-8.45 40 min	Työpistetyöskentely, työpisteet 1-4 Ensin ohjeistus, kuinka toimitaan. Oppilaat jaetaan kahteen ryhmään (2-4 hlö/ryhmä). Ensin käydään läpi työpisteet 1 ja 2, sen jälkeen työpisteet 3 ja 4. Jokaisen työpisteen kesto n. 10 minuuttia. Opettajat katsovat ennen seuraavalle työpisteelle siirtymistä, että kaikkiin kysymyksiin on vastattu. Työpiste 5 tehdään yhteisesti välitunnin jälkeen.	• Työpisteiden ohjepaperit (4 kpl) • Kasa vaatteita • Pyykinpesuaine • Hoito-ohjemerkit ja selitykset • A4-paperia vastauksille (7 kpl) • Vastauspaperit opettajille
8.45-9.00	VÄLITUNTI	
9.00-9.10 10 min	Oppilaat tulevat luokkaan Työpiste 5 Martat ekopyykillä https://www.youtube.com/watch?v=pEByZu5tosc	• Video valmiiksi • Työpiste 5 kysymykset videosta (7 kpl)
9.10-9.25 15 min	Koonti Säästäkää teidän vastauslaput, ja keratkaa kotona. Tarvitsette näitä tietoja ensi kerralla. Vastausten läpikäyminen yhteisesti.	• Vastauspaperit opettajille
9.35-9.45 10 min	Lopetus Missä opit eniten? Oppilas menee sinne missä hän on oppinut eniten. Käydään läpi, mitä kukin oppi kyseisessä paikassa. (jos ehtii) Kotiläksyt Selvitä, monta kappaletta sinulla on seuraavia vaatteita: paitoja, housuja, pipoja. Selvitä, miten lempivaatettasi huolletaan. Pese pyykin vähintään kerran tänä aikana. Mitä havaintoja teit? Opitko jotain uutta? Lähetä kotitehtävät sähköpostilla Tiinalle/meille 30.3. mennessä. Mitä ensi kerralla? Säästäkää teidän vastauslaput, ja keratkaa kotona. Tarvitsette näitä tietoja ensi kerralla.	

Työpiste 1: Hoito-ohjemerkit ja pyykin lajittelu

1. Pöydällä olevissa lapuissa on kuvattuna eri hoito-ohjemerkkejä sekä niiden selityksiä. Etsikää kullekin merkille oikea selitys.
2. Pohtikaa seuraavaksi, miten lajittelisitte edessänne olevat vaatteet pyykinpesuun. Perustelkaa.

Työpiste 2: Pesuaineen annoste- lu

1. Arvioi, kuinka paljon edessäsi oleva pyykkikasa painaa.
2. Selvitä, kuinka kovaa vesi on Tallinnassa ja Helsingissä (katso alla oleva taulukko).
3. Kuinka paljon edessäsi olevaa pyykinpesuainetta tulisi laittaa tähän määrään pyykkiä, jos peset pyykkiä Tallinnassa? Entä, jos peset pyykkiä Helsingissä?

Mitä kovuuden lukuarvo käytännössä tarkoittaa

Kovuus	mmol/l	°dH
Erittäin pehmeää	0 - 0,55	0 - 3
Pehmeää	0,55 - 1,10	3 - 6
Keskikovaa	1,10 - 1,60	6 - 9
Kovahkoa	1,60 - 2,15	9 - 12
Kovaa	2,15 - 3,20	12 - 18
Erittäin kovaa	3,20+	18+

Työpiste 3:

Vaatteiden kierrättäminen

1. Millä eri tavoin voisit kierrättää vaatteitasi? Mainitse ainakin kolme tapaa.
2. Nimeä kolme konkreettista paikkaa, joihin voit viedä vaatteet, joita et enää käytä?
3. Selvitä, missä sijaitsee kotisi lähin vaatekauppa, jonne rikki menneet tekstiilit voi kierrättää?

Työpiste 4: Miltä tuoksuu puhdas?

1. Kuvaile, miltä mielestäsi puhdas vaate tuoksuu? Entä likainen?
2. Tehkää aistinvaraista arviointia edessänne oleville vaatteille. Mikä teidän mielestänne on puhdas? Mikä likainen? Perustelkaa.
3. Vaatteiden peseminen kuluttaa vaatteita paljon. Miten voisit välttää turhia pesuja? Mainitse ainakin kaksi asiaa.

Työpiste 5: Martat ekopyykillä

Vastaa alla oleviin kysymyksiin videon pohjalta.

1. Mitä säästät pesemällä pyykkiä oikein?
2. Millä muulla keinoin vaatteita voi puhdistaa kuin pesemällä?
3. Miksi likainen pyykki tulisi pestä mahdollisimman pian?
4. Mitkä kolme seikkaa tulee ainakin ottaa huomioon pyykin lajittelussa?

5. Mitä vaatteille tulee tehdä ennen pyykinpesukoneeseen laittamista? Mainitse ainakin kolme asiaa.

6. Mistä tiedät, että pyykinpesukoneessa on sopivasti pyykkiä?

7. Mitä eri pyykinpesuaineita tarvitset?

8. Miksi pyykinpesuaineen oikeaoppinen annostelu on tärkeää?

9. Onko huuhteluaineen käyttäminen välttämätöntä?

10. Miten voit säästää energiaa pyykinpesussa?

Työpistetyöskentely, vastaukset

Työpiste 1: Hoito-ohjemerkit ja pyykin lajittelu

1. Pöydällä olevissa lapuissa on kuvattuna eri hoito-ohjemerkkejä sekä niiden selityksiä. Etsikää kullekin merkille oikea selitys.

Tulosta hoito-ohjemerkit ja niiden selitykset lapuille. Kannattaa laminoida, niin voi käyttää uudelleen.

2. Pohtikaa seuraavaksi, miten lajittelisitte edessänne olevat vaatteet pyykinpesuun. Perustelkaa. Ottakaa kuva lajittelustanne.

- Lakanat ja pyyheliinat hyvä pestä 60 asteessa (puuvilla ja pellava, suosikaa 60), perusvaatteet 40 astetta (katso hoito-ohjemerkit), urheiluvaatteet 30-40 astetta (suosikaa 40), villa ja silkki käsinpesu (30 astetta hienopesu)
- Sitä ekologisempaa, mitä pienempi pesulämpötila on
- Mitä korkeampi pesulämpötila, sitä paremmin mikrobit ja bakteerit kuolevat (40 tai 60 astetta riippuen materiaalista)
- Vaatevalmistajien varovaisuus pesuainemerkinnöissä: ei haluta ottaa vastuuta
- Välillä on tehtävä kompromisseja: kokeilemalla oppii
- Tekniset materiaalit/urheiluvaatteet: usein 30 asteen pesu ei vie hajua pois

Työpiste 2: Pesuaineen annostelu

1. Arvioi, kuinka paljon edessäsi oleva pyykkikasa painaa.

2. Selvitä, kuinka kovaa vesi on Tallinnassa ja Helsingissä (katso alla oleva taulukko).

Tallinna 14-15 dH

(Hakusana: Tallinn water hardness, bauer.ee)

Helsinki 2,7-4,5 dH (Suomessa ka 3-5 dH)

(Hakusana: Helsinki vesi kovuus, hsy.fi)

dH=saksalaisia kovuusasteita

4. **Kuinka paljon edessäsi olevaa pyykinpesuainetta tulisi laittaa tähän määrään pyykkiä, jos peset pyykkiä Tallinnassa? Entä, jos peset pyykkiä Helsingissä?**

Työpiste 3: Vaatteiden kierrättäminen

1. Millä eri tavoin voisit kierrättää vaatteitasi? Mainitse ainakin kaksi tapaa.

- Antaa kaverille/sukulaiselle
- Viedä Humanaan tms.
- Myydä kirpputorilla, second hand liikkeessä
- Vaatteiden tuunaaminen
- Järjestä vaatteiden vaihtopäivä

2. Nimeä kaksi konkreettista paikkaa, joihin voit viedä vaatteet, joita et enää käytä? Missä ne sijaitsevat?

- Humana
- Pelastusarmeijan kirpputori
- Kirpputori (Telliskivi, Paavli E-Pood Kopli)

3. Selvitä, missä sijaitsee kotisi lähin vaatekauppa/paikka, jonne rikki menneet vaatteet voi kierrättää?

- H&M, Jätmete sorteeremiskeskus
- (ensin voi korjata, parsiminen/paikkaaminen!)
- (tehokkain tapa vähentää ympäristön kuormitusta on ostaa vähemmän, syntymätön jäte on paras jäte, vaatteiden tekemiseen kuluu paljon vettä ja energiaa + tarvitaan maapinta-alaa tekstiilikuitujen kasvattamiseen, jonka tieltä kaadetaan metsiä)

Työpiste 4: Miltä tuoksuu puhdas vaate?

1. Kuvaile, miltä mielestäsi puhdas vaate tuoksuu? Entä likainen?

- Puhdas ei miltään/raikkaalta (ei pesuaineelta/hajusteilta)
- Tunkkaiselta, hikiseltä

2. Tehkää aistinvaraista arviointia edessänne oleville vaatteille. Mikä teidän mielestänne on puhdas? Mikä likainen? Perustelkaa.

- Likainen vaate
- Puhdas vaate
- Puolipitoinen vaate

3. Vaatteiden peseminen kuluttaa vaatteita paljon. Miten voisit välttää turhia pesuja? Mainitse ainakin kaksi asiaa.

- Tuuleta, harjaa, tahrojen poisto, aluskerrastojen käyttäminen esim. aluspaita

Työpiste 5: Martat ekopyykillä.

Vastaa alla oleviin kysymyksiin videon pohjalta.

1. Mitä säästät pesemällä pyykkiä oikein?

Rahaa, vaatteita ja ennen kaikkea ympäristöä

2. Millä muulla keinoin vaatteita voi puhdistaa kuin pesemällä?

Tuuletus, harjaus, tahrojen poisto, aluskerrastot

3. Miksi likainen pyykki tulisi pestä mahdollisimman pian?

Ettei lika pintyy vaatteeseen, jolloin vaikeampi saada puhtaaksi

4. Mitkä kolme seikkaa tulee ainakin ottaa huomioon pyykin lajittelussa?

Väri (tummat ja vaaleat erikseen), eri lämpötilat (riippuen materiaalista), likaisuusaste (esim. Siivousvälineet → älä pese niitä vaatteiden kanssa)

5. Mitä vaatteille tulee tehdä ennen pyykinpesukoneeseen laittamista? Mainitse ainakin kolme asiaa.

Tyhjennä taskut (kolikko voi rikkoa koneen), solmi vyöt ja pidemmät nauhat (ei kietoudu ja katkea), vetoketjut, hakaset ja tarranauhat kiinni (voivat vahingoittaa muita vaatteita), napit ja solmut auki (ei rikkoonnu/venytä, solmut ei peseydy), pese vaatteet väärinpäin (säilyy printit/värit paremmin), rintaliivit + sukkahousut pesupussiin (kaarituet, ei välttämättä edes kestä konepesua, korjaa rikkiäiset vaatteet ennen pesua (reiät voivat suurentua)

6. Mistä tiedät, että pyykinpesukoneessa on sopivasti pyykkiä?

Käsi mahtuu suorana nyrkissä pyykkien päälle

7. Mitä eri pyykinpesuaineita tarvitset?

Valkopyykille (sis valkaisuainetta), värilliselle ja mustalle pyykille, hienopesuaine villalle ja silkille

Ympäristömerkki = joutsenmerkki, zeoliititon pyykinpesuaine olisi parempi (muodostuisi vähemmän lietettä) → muitakin vaihtoehtoja kuten polykarboksylaatti, valkaisuaineissa suosi happeen perustuvaa valkaisuainetta → vältä klooripohjaisia

8. Miksi pyykinpesuaineen oikeaoppinen annostelu on tärkeää?

Jos annostelet liikaa, pyykki ei huuhtoudu kunnolla, jää jäämiä, ympäristö ei tykkää → liikkakäyttö turhaa, PYYKIN EI TARVITSE TUOKSUA ITSE PESUAINEELETA PUHTAANA → älä annostelee varmuuden vuoksi

9. Onko huuhteluaineen käyttäminen välttämätöntä?

Ei: saman pehmentävän lopputuloksen saa rumpukuivauksella, tai että hankaa vaatteita → tarvitseeko toisaalta pyykin edes olla pehmeää? Turha, ympäristölle haitallinen, mitä vähemmän aineita liukenee vesiin, sitä parempi

10. Miten voit säästää energiaa pyykinpesussa?

Alemmat lämpötilat, energiansäästöpesuohjelma (pesuaika pidempi), pese täysiä koneellisia, valitse A-luokan pesukone jos ostat uutena, pikaohjelma ei säästä energiaa

LIITE 3 Kolmannen opetuskerran tuntisuunnitelma ja materiaalit

Opetuskerran aihe: Vaatevallankumous

Mitä sisältöjä opetusaiheesta on opetettu aikaisemmin? Kahdella edellisellä kerralla on käyty läpi kuluttajan vastuullisia valintoja, vaateollisuutta ja vaatehuoltoa.

Mitä johtopäätöksiä olet tehnyt opetuksen suunnitteluun oppilaiden tuntemukseen liittyvien havaintojen perusteella: Escape room on erittäin toiminnallinen ja oppilaat saavat olla aktiivisia. Olemme huomanneet, että toiminnallinen työskentelytapa sopii tälle ryhmälle.

Millainen käsitys oppimisesta ohjaa opetuksen suunnitteluasi? Osallistava, sosio-konstruktivistisen oppimiskäsitys ja pelillisuus

Opetuskerran ydinkysymykset: Escape roomin tehtävät ovat pääosin kertausta aiemmin opitusta. Esim. kysymyksiä: Miten kuluttaja voi vaikuttaa vaateketjun ekologisuuteen ja eettisyyteen? Miten huollat vaatteitasi kestävästi?

Opetuskerran tavoitteet: Syventää oppilaiden ymmärrystä vaatteiden kestävästä kulutuksesta. Tavoitteena on myös, että oppilaat oppivat kiinnittämään huomiota yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoihin.

Millaista motivointitapaa olet suunnitellut? Ajankohtaisen aiheen esittely (Vaatevallankumous) ja toiminnallisuus ja yhdessä tekeminen (Escape room).

Ajankäyttö (90 min)	Mitä tehdään	Materiaali
Esivalmistelut	Piilota rastit	Tehtävät x 7
Aloitus klo 8:00 5 min	Tervehditään ja kysellään menneiden viikkojen kuulumisia. Kysellään viime kerran kotitehtävästä ja kiitetään niitä, jotka lähettivät mailissa vastaukset.	
Päivän aihe ja tehtävänanto 10 min	Mennään suoraan päivän aiheeseen. Kerromme lyhyesti tulevasta teemaviikosta <i>Vaatevallankumous</i> . Itsellämme on vaatteet väärin päin päällä. Ohjeitamme Escape roomin ja kerromme pelisäännöt (käytävillä pitää liikkua asiallisesti ja muiden tunteja häiritsemättä, tehtävät tullaan tekemään kotitalousluokkaan ja lisäksi oppilaiden tehtävä on kiinnittää erityistä huomiota ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoihinsa).	
Escape room 45 min	Ryhmä suorittaa radan yhtenäisönä ryhmänä ja aikaa on 45 minuuttia. Rata alkaa, kun annamme ensimmäisen tehtävän eli ristikon. Toimimme radan aikana ohjaajina ja autamme jos näyttää siltä, että ryhmä ei pääse jostakin tehtävästä eteenpäin. Rata on suoritettu, kun kaikki tehtävät on tehty oikein tai kun aika loppuu.	Ristikko puuvillan ja vaatteiden halpatuotantomaista + maailmankartta Televisiossa näkyy radan suorittamiseen käytettävissä oleva aika
Lopetus 30 min	Radan jälkeen kokoontumme pöydän ääreen. Kyselemme oppilaiden fiiliksiä radasta sekä pyydämme heitä arvioimaan ryhmän työskentelyä ja omia vuorovaikutustaitoja. Keräämme myös kirjallista palautetta kaikista opetuskerroista. Jokainen vastaa anonymisti paperilapulle. Lopuksi kerromme vielä, miten jokainen voi halutessaan osallistua Vaatevallankumukseen.	Palautelomake

Tehtäväradan ohjeistus:

1. Tehtävärata, jossa kerrataan edellisillä tunneilla käsiteltyjä asioita liittyen vaateiden tuotantoon ja vaatehuoltoon.
2. Jokaisesta oikein suoritetusta tehtävästä saatte vihjeen siitä, missä seuraava tehtävä sijaitsee. Tehtäviä ei ainoastaan ole köksän luokassa, vaan niitä voi olla muuallakin koulussa.
3. Käytävillä tulee liikkua häiritsemättä toisten tunteja. Tehtävät tullaan aina suorittamaan köksänluokkaan.
4. Kun tehtävä on tehty, tehtävä tarkistetaan ja sanotaan, jos on jotain lisättävää. Vasta oikein suoritetusta tehtävästä saatte uuden vihjeen.
5. Tehtävät tulee suorittaa ryhmänä! Miettikää aina valmiiksi miten jaatte tehtävän niin, että kaikki osallistuvat. Esim. jos tehtävä on pitkä, sen voi jakaa osiin.
6. Aikaa teillä on tehtävien suorittamiseen 45 min, joka näkyy telkkarissa. (Ei kerrota etukäteen, kuinka monta tehtävää on).
7. Onko kysyttävää?

Kysymyksiä oppilaille ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidoista:

- Miten ryhmänne toimi, mikä meni hyvin ja mikä huonosti?
- Miten koitte isona ryhmänä työskentelyn?
- Miten eroaa pienemmässä ryhmässä työskentelyyn tai parityöskentelyyn?
- Otettiinko kaikki huomioon radan suorituksessa?
- Mitä olisitte voineet tehdä toisin?

Tulostuslista:

- Tehtävät x8 (+ Maailmankartta, Fashion Revolution kyltti x2)
- Oikeat vastaukset
- Etenemislista
- Tuntisuunnitelma
- Palautelomake x9

Escape room tehtävät

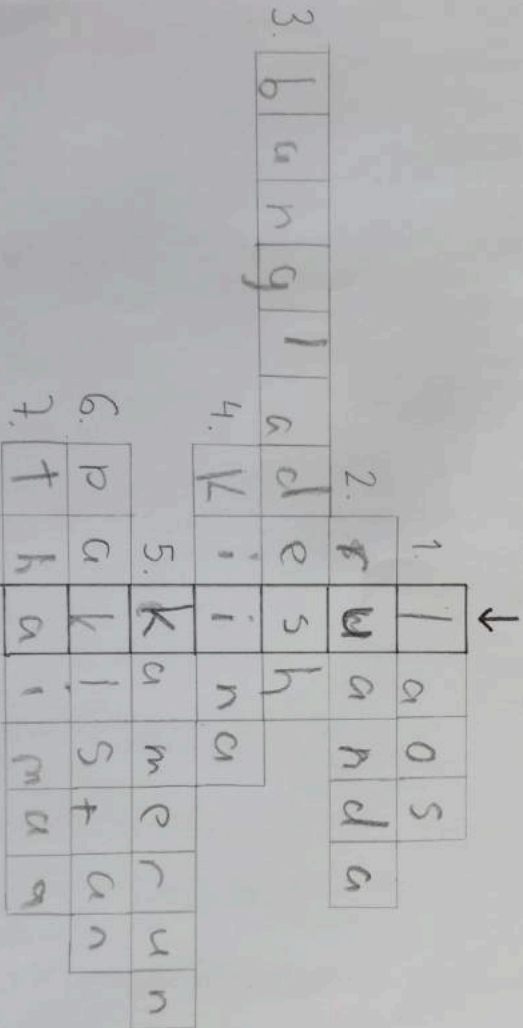
- 1 Tehtävä (köksän luokka, annetaan ristikko)
 - Ristikko maista
 - Tulostetaan A3:lle maailmankartta, jossa valtioiden ääriiviivat ja maiden kohdalle merkattu numerot
 - Oppilaat etsivät maat ja kirjoittavat ristikkoon
 - vastaus on lusikka
- 2 Tehtävä (köksän luokka, lusikkalaatikko)
 - Sanatäydennys vaatehuollosta
 - Täydentävät lauseita vaatehuollosta, tarkistettuamme tehtävän annamme vihjeen eli pingismailan
- 3 Tehtävä (pingishuone)
 - Mikä vaatemateriaali on kyseessä?
 - Lukevat tekstin ja yrittävät päätellä vastauksen
 - Vastaus on villa
- 4 Tehtävä (köksän/kuviksen luokka)
 - Tiedonhakutehtävä farkkujen hiekkapuhalluksesta
 - Joutuvat ensin tajuamaan, että voivat käyttää puhelimia tai luokan konetta apuna
 - Vastaus: Mauri Kunnas – Seitsemän koiraveljestä, veljesten nimet ja kuva koirasta
- 5 Tehtävä (kirjasto)
 - Tehtävä: laskutehtävä, voivat jakautua kolmen pienempään ryhmään
 - Esimerkki vaatteiden hinnat, joista pitää laskea vaatekaupan ja ompelijan osuudet
 - Monisteella vihjeenä prosenttiluvut vaatehinnan muodostumisesta
 - Vastaus: 217
- 6 Tehtävä (sihteerin huone)
 - Tehtävä vedenkovuudesta
 - Sama tehtävä kuin edellisellä tunnilla
 - Vastaus: tyhjä vesipullo
- 7 Tehtävä (vesitynnyri)
 - Tehtävä: pitää keksiä jokaiseen vaateketjun kohtaan kolme asiaa ekologisuuden ja eettisyyden parantamiseksi
 - Kun tehtävä tehty niin vihjeeksi saavat pesuainepurkin, joka johdattaa seuraavaan tehtävään
- 8 Tehtävä (pesukone)
 - Tehtävä: Osallistu vaatevallankumoukseen
 - Pesukoneen päällä *Fashion Revolution* viikkoon liittyvä kuva ja tehtävänanto

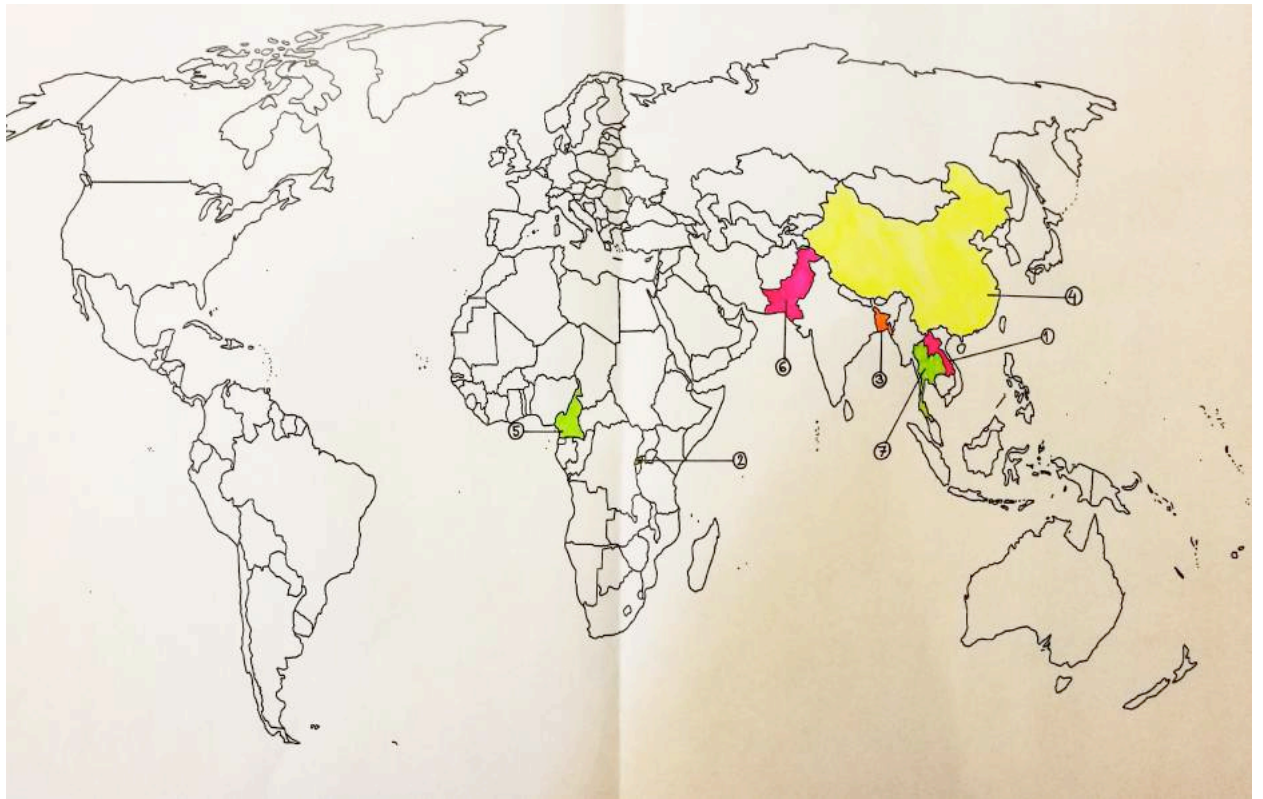
Kun kuva otettu niin rata suoritettu!

1. Tehtävä: RISTIKKO + MAAILMANKARTTA

1. Tehtävä: Ristikko puuvillan ja vaatteiden
halpatuotantomaista

VIHJE SEURAVAN
TEHTÄVÄN SIAJAINNISTA

2. Tehtävä: Sanatäydennys vaatehuollosta

Täydentäkää oikeat vastaukset tyhjiin kohtiin.

Pesemällä pyykkiä oikein säästät _____ ,

_____ ja ennen kaikkea _____ .

Turhia pesuja tulisi välttää, jotta

_____ .

Pesujen määrää voi vähentää seuraavilla keinoilla:

_____ ,

_____ ,

ja

_____ .

Likainen pyykki tulee pestä mahdollisimman pian, jottei

_____ .

Pyykin lajittelussa tulee ottaa huomioon

_____ ,

_____ ja
_____.

Ennen kuin laitat lajitellun pyykin pesukoneeseen

_____,
_____ ja
_____.

Älä pese vajaita koneellisia, mutta älä myöskään täytä pesukonetta liian täy-
teen. Koneessa on sopivasti pyykkiä, kun

_____.

Kotona tarvitset kolmea erilaista pyykinpesuainetta, jotka ovat

_____,

ja _____.

Annostele pyykinpesuainetta oikea määrä, jotta

_____.

Pyykinpesu on energiatehokasta, kun

_____,
_____ ja
_____.

3. Tehtävä:

Mikä vaatemateriaali on kyseessä?

- Älä kuivata rumpukuivaajassa.
- Vältä kuivatessa suoraa auringonvaloa, se voi kellastuttaa vaatteen.
- Silitä (150 astetta) nurjalta puolelta kostean vaatteen läpi kevyesti höyryttämällä tai höyryraudalla.
- Säilytä ilmavassa, kuivassa paikassa suojassa tuhohyönteisiltä.
- Älä käytä kloorivalkaisua.
- Pese vaate käsin.
- Liuota pesuaine huolellisesti veteen.
- Pese ja huuhtelee tasaisen kädenlämpöisessä vedessä.
- Pese hellästi puristellen. Älä liota tai hankaa.
- Voit lingota kevyesti tai rullata vaatteen paksun froteepyyhkeen sisälle.
- Kuivaa vaate vaakatasossa mittoihinsa oiottuna.
- Käytä vaatteen pesuun hienopesuainetta.

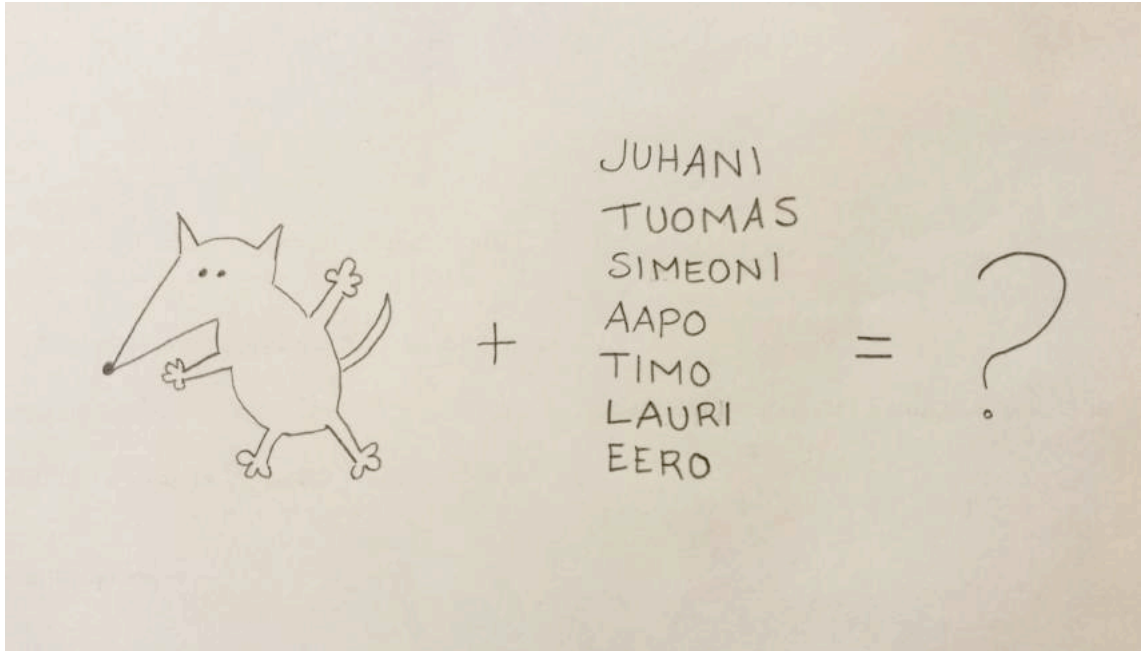
4. Tehtävä: Farkkujen hiekkapuhallus

Vastaa kysymyksiin paperin toiselle puolelle.

1. Mitä on hiekkapuhallus?
2. Miksi hiekkapuhallus on haitallinen työntekijöille?
3. Mikä saattaa olla syynä sille, että työntekijät suostuvat tekemään hiekkapuhallusta?
4. Miksi hiekkapuhalluksesta ei olla vielä luovuttu kaikissa maissa?

VINKKI SEURAAVAN TEHTÄVÄN SIJAINNISTA

5. Tehtävä: Vaatteen hinnan muodostuminen

Laskekaa, kuinka paljon vaatekaupalle ja ompelijalle jää seuraavista tuotteista? Pyöristäkää kahden desimaalin tarkkuudella.

- a. Farkut 49,95 €
- b. Toppi 6,95 €
- c. Kengät 19,90€

Kertokaa farkkujen vaatekaupan osuus 8:llä.

Kertokaa farkkujen ompelijan osuus 85:llä.

Kertokaa kenkien ompelijan osuus 2:lla.

Laskekaa nämä vastaukset yhteen.

Tulokseksi saatte vihjeen seuraavan tehtävän luo.

6 Tehtävä: Veden kovuuden vaikutus pesuaineen annosteluun

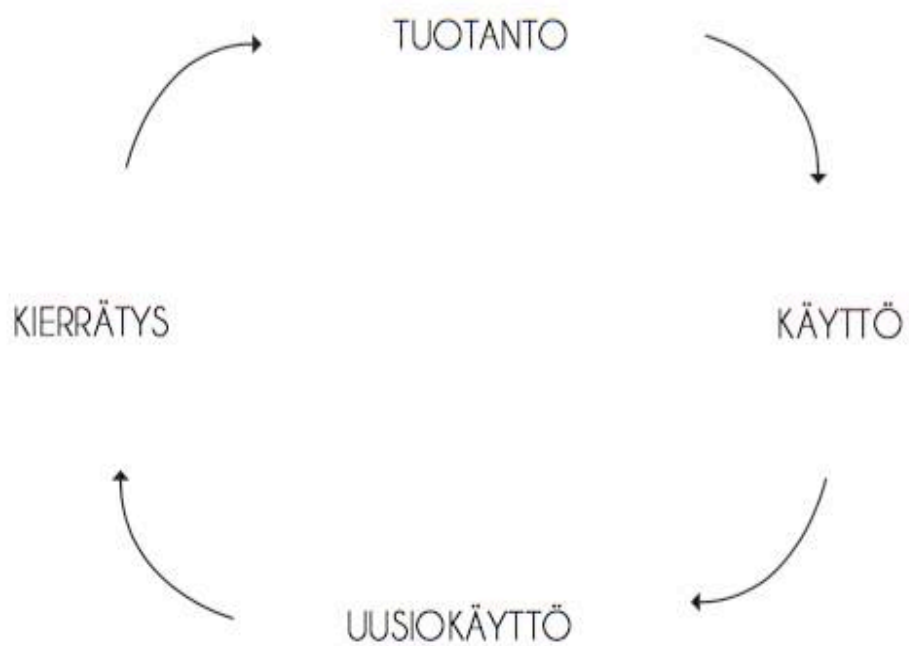
Kuinka paljon edessäsi olevia pyykinpesuaineita tulisi annostella pestessäsi 6 kg pyykkiä

- a. Tallinnassa?
- b. Helsingissä?

Kirjoita vastaukset tähän paperiin.

7 Tehtävä: Ekologinen ja eettinen vaateketju

Keksikää jokaiseen vaateketjun kohtaan kolme asiaa, jolla kuluttaja voi vaikuttaa vaateketjun ekologisuuteen ja eettisyyteen.

8 Tehtävä: Osallistu vaatevallankumoukseen

Pukekaa jokainen jokin vaate päälleen nurinpäin. Pyytäkää jota kuta ottamaan ryhmästäne kuva, jossa näkyvät nurinpäin olevat vaatteet ja Fashion revolution -kyltit.

Tehtävien vastaukset

1. Tehtävä

1. LAOS
2. RUANDA
3. BANGLADESH
4. KIINA
5. KAMERUN
6. PAKISTAN
7. THAIMAA

Vihje: lusikka

2. Tehtävä

1. rahaa, vaatteita, ympäristöä
2. vaatteet kestäisivät pidempään hyvinä
3. tuulettamalla, pakastamalla, harjaamalla ja tahrojen poistolla.
4. Lika pinty vaatteeseen.
5. vaatteen väri, materiaali ja likaisuusaste.
6. tyhjennä taskut; sulje vetoketjut, tarrat ja hakaset; avaa napit; käännä vaatteet väärinpäin; laita rintaliivit pesupussiin; solmi vyöt ja pidemmät nauhat
7. Käsi mahtuu suorana nyrkissä vaatteiden päälle.
8. Kirjopyykinpesuaine, valkopyykinpesuaine ja hienopesuaine
9. vaatteet puhdistuvat, mutta pyykinpesuaine huuhtoutuu kunnolla vaatteista.
10. peset täysiä koneellisia; käytät energiansäästöohjelmia; ostat A-luokan koneita

Vihje: pingismaila

3. Tehtävä

Vastaus/vihje: villa

4. Tehtävä

5. Mitä on hiekkapuhallus?
 6. Miksi hiekkapuhallus on haitallinen työntekijöille?
 7. Mikä saattaa olla syynä sille, että työntekijät suostuvat tekemään hiekkapuhallusta?
 8. Miksi hiekkapuhalluksesta ei olla vielä luovuttu kaikissa maissa?
1. Hiekkapuhallus on edullinen ja nopea menetelmä, jonka avulla farkkukankaasta tehdään kuluneen oloinen.
 2. Yhdistettynä vääränlaiseen hiekkaan ja surkeisiin työolosuhteisiin kulutuksessa syntyvä hiekkapöly on tekijöilleen erittäin vaarallista. Tehtaassa työntekijä hengittää piiksidia sisältävää hiekkapölyä, pöly jää keuhkoihin ja sairastuttaa työntekijän. Tyypillisiä sairauksia ovat kivipölykeuhko ja keuhkosityöpä, jotka köyhissä maissa yleensä johtavat kuolemaan muutamien kuukausien tai vuosien päästä. Siihen saakka työläinen kärsii esimerkiksi hengitysvaikeuksista, jatkuvasta yskästä ja uupumuksesta.
 3. Tietämättömyys (ei tiedetä riskejä) ja parempi palkka houkuttelee
 4. Valvotaan huonosti: Killer Jeans -kampanjan myötä monet vaatebrändit ilmoittivat luopuvansa hiekkapuhalluksesta vapaaehtoisesti. Käytännössä päätöstä on kierretty ja valvottu huonosti. Edullinen ja nopea työmenetelmä.

<https://www.kepa.fi/uutiset-media/uutiset/tappava-trendi-farkkujen-hiekkapuhallus-jatkuu>

Seuraava vihje: Piirrä koira ja veljesten nimet (Eero, Simeoni, Juhani, Lauri, Timo, Tuomas, Aapo) = Mauri Kunnas, Seitsemän koiraveljestä

5. Tehtävä

Vaatekaupan osuus 50% = 0,5

Ompelijan osuus 0,4% = 0,004

- a. Vaatekauppa: 24,975€=24,98€ Ompelija: 0,1998€=0,20€
- b. Vaatekauppa: 3,475€ = 3,48€, Ompelija: 0,0278€ = 0,03€

c. Vaatekauppa: 9,95€, Ompelija: 0,0796€ = 0,08€

Kertokaa farkkujen vaatekaupan osuus 5:llä (199,84).

Kertokaa farkkujen ompelijan osuus 85:llä (17).

Kertokaa kenkien ompelijan osuus 2:lla (0,16).

Laskekaa nämä vastaukset yhteen. Tulokseksi saatte vihjeen seuraavan tehtävän luo.

Vastaus/vihje: 217

6. Tehtävä

Varaa kolme erilaista pyykinpesuainetta.

Vihje: tyhjä vesipullo/vesilasi

7. Tehtävä

Tuotanto: osta vähemmän, osta vastuullisesti tuotettua, osta kestäviä materiaaleja, osallistu vaatevallankumoukseen, kysy kaupassa vaatteiden alkuperää, osallistu/järjestä mielenilmaus, kirjoita mielipideteksti lukijapalstalle

Käyttö: vältä turhia pesuja, tuuleta, tahrannoista

Uusiokäyttö: korjaa, tuunaa, tee uutta, lainaa kaverille

Kierrätys: ehjät vaatteet anna kaverille, vie kirpputorille/humanaan, rikki menneet vaatteet vie tekstiilikeräykseen

8. Tehtävä

Tehtävä suoritettu, kun kuva on otettu

OLETTE SUORITTANEET ESCAPE ROOMIN AJASSA xx.xx!